

El primer problema serio de la LRU ha sido la aplicación de unos criterios copiados de las universidades inglesas y alemanas, que se pretendieron trasladar sin más a nuestro cuerpo académico. Las consecuencias estaban cantadas: al conceder autonomía y amplio poder de decisión y gestión a los departamentos, sin democratizar antes la Universidad, se ha llegado a un punto que radicaliza la situación anterior. Aquellos departamentos que funcionaban bien, en los que el catedrático era una persona más dentro de un grupo de trabajo, han visto reforzada su estrategia. Pero los pequeños sátrapas, acostumbrados a ejercer el despotismo levemente ilustrado sobre vidas y haciendas, se han encontrado, de repente, con mucho más poder todavía en sus manos. Quizá sea nuestra U.I.B. una universidad privilegiada, porque su juventud no ha permitido la presencia de excesivos mandarines. Por contra, la

carencia de efectivos ha conducido a diseñar departamentos que más parecen cajones de sastre. En términos generales el efecto logrado es exactamente contrario al que se buscaba: los reinos de taifas -tan absurdos- de las facultades se han multiplicado en los departamentos.

Nada se puede hacer contra lo que estaba ya mal encaminado. Sin embargo, peor resulta contemplar en que ha quedado lo que sí podría haber experimentado un notable cambio. Nuestra U.I.B. ha perdido la posibilidad de realizar una ley de plantillas que acabase con las rémoras antiguas, e introdujese el factor esencial de la planificación por medio de un criterio distinto al de los hechos consumados. Buscar culpables es siempre una labor inútil, pero sería bueno recordar por que motivos se ha fracasado. No podemos permitirnos esas alegrías en la labor pendiente, que no es poca. Está

pendiente, por ejemplo, el idear la fórmula que permita que una universidad pequeña y lejana atraiga alumnos sin necesidad de que hayan nacido in situ. No va a ser fácil, pero nuestra razón de ser y la propia supervivencia universitaria dependerá en gran medida de lo que acertemos a efectuar en esa línea. Necesitamos investigaciones punteras. Necesitamos carreras y estudios prestigiosos. Necesitamos, pues, cosas bien conocidas. Pero -¡ay!-, la única forma de lograrlas es trabajar mucho y abandonar las miserables batallitas de patio de vecinos. Vade retro, satanás.

SANT JORDI, ESCOLA I ENTORN

El propassat dissabte 2 de maig a l'Escola Pública de Sant Jordi (Palma) tingué lloc un esdeveniment cultural d'ampli ressò a la petita localitat del Pla: l'exposició *Així és Sant Jordi*. La cosa no transcendiria la pura anècdota si es tractàs d'una simple exposició escolar, però, evidentment, el treball presentat al públic pels alumnes del Centre anava molt més enllà.

El que es mostrava era part del resultat de mig any d'una tasca de quatre cursos d'E.G.B. (cinquè a vuitè). Un treball d'estudi, de vivència de l'entorn pròxim, un treball que pretenia connectar els nins i les nines de l'Escola amb la realitat de la comunitat on estan integrats i, endemés, es plantejava, des de l'anàlisi en profunditat del poble, es fonamentà una educació global: adquisició de tècniques de treball intel·lectual, de recerca, de millora de l'expressió oral i escrita, d'hàbits d'educació cívica i de convivència, de valors estètics i del sentit de l'anàlisi de la realitat i d'exigència de compromís en la transformació d'aquesta realitat.

C/. Bisbe Cabanelles, 16 - b — Tel. 41 49 28
07005 - PALMA DE MALLORCA

Avui en sentim parlar a balquena de la necessitat de convertir l'ambient pròxim en el millor, en l'únic, inicialment, dels recursos educatius. Molta gent hi treballa en aquest sentit, és cert, però avui encara hi ha una manca de treballs rigorosos en aquest sentit, feines que, sense aldarulls, i fent front amb energia a la pluralitat d'obstacles "institucionals" (programes extensos i desarrelats, horaris encorseats, mitjans humans i materials escassos, etc.) es plantegin aquest objectiu. Per això és encoratjador veure com, des del silenci, són molts els mestres preocupats per fer cada dia una escola més arrelada a Mallorca, més mallorquina.

L'activitat duta a terme a l'Escola de Sant Jordi, coordinada per les mestres Francisca Grimalt (Segona Etapa) i Antònia Oliver (cinquè) consisteix en el desenvolupament d'un estudi global del barri, inspirada en l'audiovisual *La ciutat i els barris* (de M. Grimalt, T. Martínez, i R. Rodríguez) i tenint en compte les característiques peculiars de Sant Jordi (allunyament del centre urbà, situació dins l'Horta) que li donen una configuració de poble ben definit, sense perdre però la seva connexió amb la globalitat de la ciutat. Al llarg dels dos primers trimestres els alumnes, basant-se, sobretot, en el treball de camp i en l'observació directa han analitzat amb rigor el seu àmbit vital: contextualització dins el marc de Palma i el seu terme municipal, topografia, morfologia dels carrers, tipologia dels habitatges, consideració del barri com a unitat de vida social amb anàlisi de les dades de població (edat, sexe, origen, nivell d'instrucció, nivell social, lingüístic, etc), estudi de les associacions i entitats locals, consideració del barri com a unitat de serveis (equipaments socials, comercials, administratius), anàlisi del barri com a entitat "viva" (causes de la degradació, alternatives de recuperació, etc.)... Les activitats realitzades van

des de l'estudi de la documentació escaient (remarquem l'ús de les diverses publicacions locals) fins a les sortides pel poble (recompte i localització de "contenedors" de fems, de punts de llum, fer fotografies, quantificar el tràfec, fer enquestes, comprovar dades estadístiques,...) o a Palma (Son Reus, Ajuntament,...). La metodologia evidencia una intenció de tractament de les tècniques més plurals: gràfics estadístics diversos, dibuix tècnic, expressió plàstica, fotografia, muntatges (plànols, murals), entrevistes, enquestes, recompte, tabulació,...

No hi ha dubte que aquest és el camí. Els tres nivells en què se solen explicitar els tres nivells de l'aprenentatge s'han assolit. Efectivament, en un primer pla, *aprendre coneixements*, els alumnes han pogut assumir una bona quantitat d'informació ben vàlida; a un segon nivell, *aprendre a aprendre*, es fan palesos els avantatges de projectes com el present, la motivació és molt intensa i fa atractiva la tasca i la pluralitat de mètodes de treball consti-

tueixen el millor bagatge adquirit per l'alumne; finalment, el tercer graó, *aprendre a ésser*, naturalment el de més qualitat, pot ésser copsat: educació de l'esperit científic, el despertar actituds positives davant el treball, conscienciació sobre l'ambient, natural i urbà, assumpció d'hàbits cívics i de convivència,... Però encara hi trobaríem un quart aspecte a remarcar: el de que, d'alguna manera, l'alumne *projecti* el seu treball sobre la societat que l'envolta i que, en aquest cas, ha estat objecte de la seva atenció.

En resum, els alumnes han fet vers verbs com: indagar, investigar, re-

cercar,... posteriorment les seves accions han estat estructurar, organitzar, il·lustrar, donar forma visual al seu treball... i finalment han projectat el seu treball sobre el seu propi entorn: l'exposició i la publicació de *Els serveis públics a Sant Jordi*, on en trenta pàgines es fa la relació exhaustiva dels serveis de què gaudeix la localitat, amb una valoració dels mateixos feta pels alumnes després de "documentar-se" (entrevistes, observació directa) i la proposta d'esmena de les deficiències existents; el document amb una presentació molt atractiva, constitueix una autèntica guia dels serveis municipals, estatals i d'altre origen a la localitat (l'edició, cal remarcar-ho, ha estat subvencionada per l'A.P.A. i l'A. de Veïns i repartida entre els alumnes del Centre i el veïnat).

Iniciatives com la que comentam s'haurien d'estendre (de fet hi ha centres on es treballa en el mateix, o semblant estil) arreu. Ara bé, el comentari que suggereix la constatació d'activitats d'aquesta mena és una pregunta: on són les institucions educatives? ¿Per què aquest treball i molts d'altres donen la sensació d'ésser flors d'estiu, fets aïllats, sense una coordinació i sense un finançament que els vivifiqui i els faci fruitar? Existeixen, sobretot per part del Departament de Dinàmica Educativa de l'Ajuntament de Palma, iniciatives institucionals, però les insuficiències són paleses. És aquest un compromís que hauria d'ésser assumit per les institucions i pels col·lectius d'ensenyants. Si no és així, el camí aspre de normalització i modernització de la nostra vida escolar no serà mai plenament recorregut. Potser les autoritats educatives (?) haurien, si són capaces, d'encetar una reflexió seriosa sobre la necessitat d'emparar amb fets i no amb belles paraules la pluralitat d'iniciatives que des de molts racons de Mallorca sorgeixen cada dia i que, en molts casos, es veuen condemnades al fracàs no només per la falta d'ajut institucional sinó pels entrebancs d'un entremaliat de paperassa estèril que sumeix els ensenyants en un abisme d'absurditat sense límits.

Sant Jordi, vint de maig 1987.